

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. III. Aliæ causæ cur Deus tentationes permittat, licèt multi
succumbant: & cur alij vincant, alij pereant?

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

eset, operuit nubes, & apparuit gloria Domini: quia ipseus erat propria causa. Quare si in tentationibus & tribulationibus tuis ad Dei tabernaculum confugeris, & ad protectionem sub eius alas te receperis: descendet statim nubes protectionis ipsius ad tuam defensionem, ut suam in ea gloriam manifestet.

CAPUT III.

ALIÆ CAUSÆ, CUR DEVS TENTATIONES PERMITTAT, licet multi succumbant & cur alii vincant, alii pereant?

Quoniam plurimi sunt, qui ita tentationibus succumbunt, ut nunquam a lapsu resurgant: operæ pretium erit ipsius Dei honorē propugnare; sicut ipse fecit, postquam recensuit sancto Iob feritatem illius Leuiathan, quamque pauci essent, qui illum vincerēt: *a non quasi crudelis* (inquit) *suscitabo eum: quis enim resistere potest vultui meo? quis autē dedit mihi, ut reddam ei: omnia quæ sub celo sunt, mea sunt. Non parcam ei, & verbis potentibus, & ad precandum compositis.* Hæ præcipuè sunt rationes, quibus Deus D.N. causam suam iustificat, & ignorantium querelas intereludit: cum tentationes, aut aliæ quæuis tribulationes exurgunt, vnde cumque illud proveniat.

a Iob 41.1.

1.
Deus misericors & iustus.

b Eccl. 15. 18.

c Deut. 32. 3.
d Iud. 3. 4.

2.
Deus sapiens & potens.
e Ios. 40. 17

Prima ratio est: quia ipse Deus est infinite misericors, & in omnibus suis actionibus iustus: quare in hac permissione non excitat ipse dæmonem, aut creaturas aliquas spiritu aliquo crudelitatis, & odij; sed spiritu misericordiæ & iustitiæ. Iustum est enim fidelitatem hominum, qui servire ipsi tenentur, experiri: ut occasionem inde accipiat fideles maioribus misericordijs remunerandi, rebelles verò pro meritis puniendi: cum oēs habeant liberum arbitrium ad eum generosum, & ingenuum, ut nec dæmon vim eis inferre possit; nec ipse Creator cogere velit. Nam potius (ut Sapiens ait) *b ante hominem vita & mors; bonum & malum: quod placuerit ei, dabitur illi:* ita ut libera sua voluntate mortem eligat, & peccatum, succumbendo tentationi, ac dæmoni: & eadem voluntate cum cælesti, quod habet, auxilio eligere potest vitam & virtutem, suoque Creatori esse fidelis. Ut ergo fidelitas hæc appareat, has contradictiones homini euenire permittit: quæ admodum permittit *c falsos Prophetas & d dimisit gentes, ut erudiret in eis Israel: & in ipsis experiretur, utrum audiret mandata Domini, an non: sed facile ea transgrederetur ad illarum nationum persuasionem.*

Præterea: magnus Deus noster ad eum sapiens, & potens est, ut neque homo, neque dæmon, aut Angelus resistere possit ijs, quæ ipse efficaciter vult, & constituit: & ideo dicit: *quis resistere poterit vultui meo?* & rationem exigere eorum, quæ ego facio: nullus est, qui hoc facere possit, *e omnes enim quasi non sint, sic sunt coram eo,* ad eius consilia impedienda. quare si tentationes & turbationes in mundo permittit; id non ex eo provenit, quod impedire illas non possit: cum nullus ei possit resistere: sed quod hac via velit il-

le infi-

le infinitas suas perfectiones manifestare; aliaque ingentia bona, & ipsis hominibus commoda ex eis deducere. Nam, si non essent in mundo improbi: quomodo *Charitatem* suam ostenderet Deus erga suos inimicos? & *liberalitatem* in beneficiendo ingratis? & suam *miseritordiam* in remittendis tot peccatis? & quomodo *bonitatis* suæ sublimitatem aperiret: vt fieret homo *mortalis*, & passionem, mortemque adeo horrendam pro eisdem hominibus sustineret: & si in mundo non essent tot miseræ; quomodo exercerentur tot heroica *virtutes* in earum reparatione, & tolerantia? & si non fuissent Tyranni adeo crudeles: quomodo fuissent tot insignes *martyres*? & si non essent dæmones: quomodo essent *vir* adeo strenui & insignes? stude itaque vnus ex illis esse, & *non resistas ei*, alioqui *pacem non habebis*. g. *Resiste vero diabolo, & statim fugiet a te*: Deus animam reddet quietam, efficietque ne bestia campi, & omnes hostes tui te impugnent: aut, si impugnauerint, noceant.

Sed huius rationis vis adhuc magis apparet ex altera, quam statim ipse Deus subiecit, *quis*, inquit, *ante dedit mihi, vt reddam ei*? quasi dixerit: ego sum fons primus, & origo bonorum omnium, quæ homines habent, & quibus ceteræ creaturæ gaudent: Ego ea illis distribuo, non ex debito, sed ex *gratia*: quia nullus primus mihi aliquid dare potuit, quo me obligaret ad ei dandum ipsum esse, & bonum quod habet: Et hoc solum sufficit, ne quis iure possit de mea gubernatione cõqueri, aut de re vlla, quam ego faciam: etiamsi non nihil laboris aut molestiæ sit sustinendum. Quare, ne oculos tuos in id conijcias, quodd te dæmon aggreditur, aut prosequitur hostis, aut mali quippiam tibi euenit: vt de Deo id permittente conqueraris: sed in ea bona potius respice, quæ ex sua misericordia tibi est largitus, aut in mala, à quibus te eripuit: & nisi tu ipse tibi desis, cupit te semper liberare, vt gratum te ipsi exhibeas, & fideliter seruias: nec propter hostis tui consilia & suggestiones ab eius obsequio discedas: h. *Vt* inquit *Isaias, qui contradicit fidei suo, nunquid dicit lutum figulo suo: quid me fecisti ex tali massa?* aut cur mihi talem dedisti figuram? *ian non habet potestatem figulus luti, vasa conficere, sicut illi placet, & in sinem quem vult: Subijce ergo te humiliter Creatori tuo, qui potens est præclaros & thesauros etiam in vasis fictilibus reponere, & ne in tentationibus frangantur (in despectum inimici ea frangere conantis) conseruare.*

Eodem tendit *quarta* ratio, quæ est admiranda | *Omnia*, inquit, *quæ sub celo sunt, mea sunt*: & quia opera sunt manuum mearum: non odi illa, sed amo, quare si homines permitto tentari & vexari, non id ex odio, sed ex amore facio: vt perfectiores euadant. Et hoc est, quod Ecclesiasticus dixit in confirmationem similitudinis proximæ: m. *Vas*, inquit, *figuli probat fornax, & homines iustos tentatio tribulationis*. Significat enim, quemadmodum figu-

Deus ex malis elicit bona.

f. Iob. 9. 4.
g. Iac. 4. 7.

3.
Deus nihil tibi debet, cur ergo de eo queraris?

h. I. Iai. 45. 9.

i. Rom. 9. 20.

k. 2. Cor. 4. 7.

4.
I. Iob. 41. 2.
Deus ex amore tentationes permittit.
m. Eccl. 27. 6.

lus vasa mittit in fornacem, non quod ea oderit: nec vt frangantur: hoc. n. el-
 set laboris sui fructum amittere; sed vt coquantur, & fortiora reddita vsui el-
 se possint ad destinatum finem: quamuis aliqua nihilominus contra men-
 tem figuli frangantur, eò quod ex mala temperie non possint igni resistere.
 Ita igitur ex Dei consilio homines, qui ex seipsis sunt vasa fictilia, mittun-
 tur in fornacem tribulationum, non quidem, vt ibi frangantur, & pereant:
 hoc enim alienum valde esset à Dei bonitate, & fini adueriaretur, in quem
 eos condidit; & intentioni, qua illos vocat, vt iustificet: sed vt mortificetur
 & omnem humiditatem, & terrenæ vitæ superfluitates exuant, purgantur
 seipfos hoc igne ab admissis peccatis: vt sic fortiores euadant, & constantes
 sint in virtutibus: possintque firmiter & constanter diuinæ gratiæ liquo-
 res retinere, & in varijs Ecclesiæ ministerijs seruire: vt postea transferan-
 tur in cælum, & tanquam vasa electa collocentur in mensa gloriæ. Nisi
 enim per huiusmodi tentationum & tribulationum ignem transirent,
 essent tanquam vasa ex luto non cæcto, fragilia, inutilia, & parua firmita-
 tis, ad quamcunque rem applicarentur. Et quamuis nulli essent demones,
 qui tentarent, facile ruerent, & frangerentur, ob naturam massæ fragilis,
 & ad malum propensæ: ex qua sunt constituti, tanquam n. *domus lutea, quæ
 terrenum habent fundamentum*: & quasi *vestis*, quæ comeditur à tinea. Quod
 si multi in tentationibus franguntur, id prouenit ex culpa liberi arbitrij:
 quia terrentur ob angustias fornacis; ob horrendam vim ipsius ignis; &
 spissi fumi importunitatem, quæ illos premit, affligit, & excecatur. Quod
 tamen ipsum cedit in maiorem Dei gloriam, & iustorum perfectè constan-
 tium vtilitatem. nã magnus Deus noster, vt Sapiens dixit: *o nō concupiscit mul-
 titudinem filiorum infidelium & inutiliū*: sed potius gloriatur de paucis perfe-
 ctis, ipsiq; fidelibus; quam de laxis, & infidelib. & plus gloriæ accedit illi ex
 paucorū strenuorum victoria; quã ex lapsu decedat multorū timidorū: *labi*
 enim ex nobis est, consistere verò, ac vincere ab ipso est. Est. n. insignis glo-
 ria pugnantis, quod p. *cadat* (vt dixit Dauid) *a latere eius sinistro mille, & decē
 millia a dextris eius*; ipse verò stet firmissimè & *conculcet Leonem & Draconem*
 tentatorem, qui tot alios suis pedibus conculcauerat: qui erectū se & stantē
 videns in medio tot lapsorū, diligenter attendit, quid sit facturus, ne sicut il-
 li corruat. Et hac ratione qui vasa erant *fictilia* ex seipsis, *aurea* fiunt ex gratia,
 multoque amplius splendent in toto mundo, & ided dixit Apost. q. *oportet
 hereses esse, & schismata, & aliquos in fide & Charitate deficere, vt qui pro-
 bati sunt*, veri ac perfecti Christiani, quorum fides & amor similib. oppu-
 gnationib. nō mutatur, magis splēdeant, & *manifesti fiant*; & coram Deo &
 hominibus honorem habeant. Imò & Plutarchus, etiamsi Ethnicus, dixit:
 quod quemadmodum pulsamus testaceam amphoram, vt ex eo pulsu de-
 prehen-

Sine tenta-
 tione plures
 pereunt.

a Tob. 4. 19.
 S. Tho. 1. p. 9
 14. 4. 3.

o Eccl. 15. 22
 Pauci electi.

P Psal. 90. 7
 13.

q 1 Cor. 11. 19
 Paucorum
 maior glo-
 ria.
 Lib. de dis-
 crimine a-
 dulatoris &
 aratici.

prehendamus, fractane sit, an solida; vacua, an plena: ita tribulationum ac tentationum pulsus indicare, & manifestare, an, qui pulsatur, integer sit, & solida virtute sanus, & an vera sanctitate plenus; an contra fissus sit, & fractus, etiam si integer videretur, quia sonum edit impatientis, & virtutis vacui: Siquidem eam non habuit, vt resisteret pulsui, quo probatur. Cum autem tot sint, qui ineptum hunc sonum edant, valde iucundus & pretiosus est *perfectorum sonus*, qui sonant, sicut verè sunt, suamque perfectionem toto mundo manifestant.

Finem denique Dominus imponit sermoni suo dicens: *non parcam ei*, Leuiathan, *etiamsi verbis potentibus & ad deprecandum compositis* mecum agatur, vt parcam. Quasi dixerit: ita res meas amo, vt oderim dæmones, & in peccato, sicut illi, obstinatos: quia non potest mihi placere malum, nec illud punire negligam. Quod si permitto dæmones contra alios homines præualere; non est, quod illos ego amem, aut eis faueam: quibus potius horrenda supplicia præparavi. Quare ex alieno malo cautiore euadite: nec me ad iram prouocetis, consentientes tentatoris suasionibus: alioquin eandem cum ijs penam experiemini. Quod si tamen ex vestra debilitate succumbetis, ne animam abiciatis: nam quod tentati fueritis, impellit me ad vestri commiserationem, & auxilium vobis ferendum: vt resurgentes ex lapsu victorem ipsum prosteratis. Hoc ipsum docuit nos idem Dominus, cum instituit iudicium cum serpente, qui Euam aggressus, eam prostravit: animam. n. ipsi Euæ addidit, vt rursus cum illo congregaretur, cum magna spe victoriæ; ipsi verò serpenti non pepercit, sed æternam maledixit, & minatus est: *inimicitias inter ipsum & mulierem, de qua nasciturum esset semen, quod ipsius Serpentis caput conteret*. Nam in virtute Christi D.N. qui ex Virgine natus est, etiam debiles, sicut mulieres, conterunt & calcant serpentum infernalium superbiam.

§. 1. *Causa cur alij eisdem tentationibus succumbant, & pereant, alij easdem proficient, ac saluentur.*

Cum igitur vera sint quæ diximus, operæ pretium erit causas adferre, ob quas ex parte hominum eueniat, vt eisdem tentationibus alij vincantur & pereant; alij verò eas vincant ac saluentur, iuxta Saluatoris sententiam loquentis de tribulationibus iudicium præcedentibus. a duo. inquit, erunt in agro: vnus assumetur, & vnus relinquetur. dua moles in mola: vna assumetur, & vna relinquetur. b duo erunt in lecto vno: vnus assumetur & alter relinquetur. per quæ tria personarum genera, vt aduertit Remigius, intelliguntur tres status, Matrimonii, Continentiæ, & Prælationis, significati per tres illos viros iustos Iob, Daniel, & Noë, vt supra indicauimus. Et quoniam in omnibus his statutibus tentationes sunt, alij eas superabunt, quos Deus in cælum accipiet; alij succumbent, & in infernum descendunt. Cuius rei præclara in diuina

Tentatio
virtutem
præbat.

5.
Alieno la-
psum cautiore
sias & a pro-
prio resurgit.

Gen. 3. 14.

Dispar exitus.

a Matth. 24.
40.

b Luc. 17. 34.

Tres status.

Refert Ian-

enius in

huc locum.

scri-

Scriptura extant exempla: vt videre licet in duobus illis fratribus Cain & Abel, in Esau & Iacob, in duobus illis Regibus Saule & Dauid: & in Phariseo & Publicano, qui ascenderunt in templum orare, in duobus latronibus, qui fuerunt cum Christo crucifixi. Sed in omnibus plurimum eminet exemplum, quod primo Tomo retulimus, de venerabili Ruth, Orphaque eius socia in quibus depicta sunt horrenda Dei iudicia in hac materia. Quia vtraque in eadem ciuitate, & inter idololatrias nata fuit & educata: imò aliqui volunt (vt refert Abulensis) eas fuisse sorores, quòd colligunt ex verbis Noëmi dicentis ad illas: *cite in domum matris vestre*. nam cum vtrique loqueretur, & diceret *matris vestre*, & non *matrum*, indicauit eas vnã tantum habuisse matrem. Vtraque etiam nupsit duobus fratribus ex populo Israel, filijs Noëmi: Et vtraque eandem habuit *vocationem* à Deo, vt socrum suam Noëmi comitaretur, *legemque* ipsius, quæ vera erat, amplecteretur. Vtraque eandem *tentationes* est experta: quia amor patriæ, parentum, notorum, ac Deorum, quos coluerunt, vtramque retrahebant, ne comitarentur ipsam Noëmi: sed vtriusque euentus fuit planè contrarius: nam Orpha, quæ maior erat natu, victa fuit & repulsa: Ruth verò fuit victrix, & electa. Hæc exēpla refert Scriptura sacra, ne timidi excusent se, dicentes, se peccasse, eò quòd tentati fuerint: siquidem alij ipsorum socij similiter tentati, non ceciderunt: ac proinde præcipuam lapsus causam, non tentationem, sed ipsorum in resistendo *negligentiam* fuisse. Quod significauit Christus Dominus noster in parabola hominis sapientis, d *domum suam supra petram adificantis, & Stulti, adificantis super arenam*; nam cum vtraque à pluuijs, fluminibus, & ventis concuteretur: *sapientis* domus firma permansit, *stulti* verò corruit. Ex quo, vt Cassianus ait, satis apparet, domum aut conscientiam stulti non corruisse propterea, quòd à *tentationibus* esset concussa, quas *pluuia, flumina, & ventis* significant: cum sapientis domus eisdem concussa non corruerit. Causa igitur fuit, quòd *fundamenta* illius domus non essent firma: quia stultus fundauit super *arenam*, sciens propterea illi periculum imminere. Quare stulto intelligens, aut iustus peccatori nō interest, quòd alter tentetur, alter non tentetur: sed quòd sapiens etiam magnis tentationibus non vincatur, ex eo prouenit, quòd sit benè in virtutibus *fundatus*, stultus verò vincatur interdum etiam à leuibus tentationibus, ob eius *debile* fundamentum. Nam tentatio (ait Thomas de Kempis) non efficit hominem improbum; sed, qualis sit, ostendit: manifestat scilicet, quale sit vitæ fundamentum, quod hominum oculos latebat.

I.

Si igitur velis magis in particulari nosse horum fundamentorum diuersitatem, discurre per exempla illa superius insinuata, ac deprehendes, domum Cain corruisse ab *inuidia* oppugnatam, quia eius fundamentum

erat

Ruth electa.

c Ruth. 1. 8.

Colligitur
ex eo, quòd
maiori nu-
bersisset.d Matth. 7
24.Col. 18. c. 13.
in med. 43
par. 5.Negligentia
non tenta-
tio facit
Labi.
Cassian. 5.

erat mane quoddam desiderium *honoris*, quo cupiebat à DEO affici, ostendendo, gratum sibi fuisse eius sacrificium: Abelis tamen domus firma permansit, quia eius fundamentum erat *pura* & simplex *intentio* DEO placendi, eique offerendi optimum & pretiosissimum quod habebat. *Esau* domus cecidit: quia innitebatur fundamento carneo & amori proprio; cui ut indulgeret, vendidit primogenituram: Iacob autem fratris eius domus firma permansit, eò quòd inniteretur *fiducia* in DEUM, ad quem in omnibus suis calamitibus per *orationem* confugiebat. Perijt domus & regnum *Saulis*: eò quòd proprio iudicio & voluntati tota inniteretur, contemnens & quasi conculcans obedientiam DEO debitam, prætextu & pallio quoddam offerendi, ex proprio iudicio, eidem sacrificium; domus verò & regnum *Dauidis* firmum permansit: quia eius fundamentum erat *cor*, ipsius DEI cordi, eiusque voluntati valde *conforme*: quam certò statuerat in suis omnibus rebus adimplere. *Pharisæi* ædificium à ventis fuit dissipatum: eò quòd vanitatis vento inniteretur; *Publicani* verò domus stetit firma: quia eius fundamentum fuit vera humilitas & cognitio sui; *Fluctus* dolorum & tribulationum nò potuerunt deicere domum boni latronis in cruce: quia illam fundavit in cognitione suorum peccatorum, & quòd esset dignus tali supplicio, at alteram *impu latronis* domum funditus subuerterunt: eò quòd in obstinata sua voluntate pertinax constiterit. Et ut ad historiam nostram euentum veniamus, eadem tentationes domum *Ruth*, & *Orphæ* oppugnarunt, ut prædictum est; sed *Orphæ* domus corruit, eò quòd inordinato affectui ad suam patriam patriosque DEOS, & leui cuiusdam voluntati, in specie tantum *Socrui* suæ placendi eam comitando, inniteretur, sed *Ruth* domus firma & illa permansit: eò quòd illam fundasset super firmum quoddam propositum, comitandi ipsam *Noëmi* vsque ad ipsius patriam, eumque pro DEO suo accipiendi, quem illa colebat, & adorabat. Et cum utraque in *mola* esset infidelitatis, rotaque peccatorum verteretur, quam idololatria agitabat: altera fuit electa, ut esset *Vas misericordie*, in qua Deus fidem, diuinamque suam gratiam deposuit; ipsa etiam ad gratiæ acceptionem cooperante, altera fuit in sua miseria relicta, tanquam *vas ira*, à Deo propter culpam & resistantiam suam reprobatum.

Ex his, iuxta allata exempla, colligere licet, quasi omnia media non succumbendi tentationibus, ad hoc vnum reduci: ne conscientiam domus super mobilem *arenam* construatur, ne scilicet debili suæ *natura* innitatur, aut propriis tantum *viribus*, aut proprio *iudicio*, & studio cui ad res *terrenas* affectio milceatur: sed euellatur ex corde omnis inordinata affectio ad res perituras, siue *delicta* siue siue *honores*, aut *dimitia*, aut *personæ* etiam coniunctissimæ: fundetur verò super firmam bonitatis, &

Cai ninui-
tia.

Esiugula.

Saul inobo-
dientia.Pharisæi
fastu.Latro obsti-
natio.Orpha in-
constantia
perijt.

2.

Tom. 2.

T

omni-

Exue te in
due Dicitur.

e. l. Co. 4. 7.

Non ego. sed
gratia Dei
mecum.
Ose. 13. 9.

omnipotentia Dei fiduciam; & super merita, exempla, & verba viuz pe-
trae, quae est Christus Dominus: iuxta consilium & iudicium suorum supe-
riorum, & spiritualium Patrum; & super veram cordis humilitatem, cum
continuo recurſu in oratione ad misericordiarum Patrem: à quo noſtrarum
miseriarum reparatio, & perseverantia in bono, quod ipse in te inchoavit,
dependet. certo tibi persuadens, discrimen successuum praedictorum non ex
solo libero arbitrio provenire, quemadmodum monet Apostolus, dicens: e-
quis te discernit: ab alijs scilicet. quid autem habes, quod non accepisti? si autem
accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis. quasi hoc dixerit: si alijs sunt infide-
les, & tu Christianus; si alijs peccatores, tu verò iustus; si alijs tanquam tepi-
di tentationibus succumbunt, tu verò ferme eas vincis: intellige hanc dif-
ferentiam non ex tua sola voluntate, & fortitudine provenire; sed praecipue
ex divina gratia, imbecillitatem tuam praeveniente, & adiuvante: sine qua
gratia aequae es infidelis, & improbus, & à tentationibus vinceres, sicut
alijs. Sed cum eius virtute facis, quidquid te ab alijs peccatoribus discernit.
Quibus tamen, si ipsi voluissent, non defuisset sufficiens gratia ad bene o-
perandum, & vincendum. nam perditio tua est ex te, ait Dominus, tantummodo in
me auxilium tuum. Culpa tua voluntatis relinqueris in mola; desereris in lecto,
aut in campo: sed si ex illis locis assumeris cum victoria in caelum; non tua
soli voluntati, sed gratia Dei gloriam debes: per quam tua voluntas potuit,
& voluit ita strenue pugnare, ut coronam consequeretur.

CAPUT IV.

ARMA ADVERSUS TENTATIONES PRAE-
paranda: & lux prudentiae occultas
agnoscendas.

a Eccl. 2. 1.

Is, qui Deo servire incipiunt, & cupiunt non vin-
ci à damone, suadet Sapiens, ut a praeparant animas
suas ad temptationem, necessarijs ad id remedijs, & ar-
mis te munientes; quibus seipsos defendere, hostes
verò offendere possint. Quemadmodum enim Israe-
lita aggressi quidem sunt expugnationem Hiericho

b Ios. 6. 8. 17.

cum b Sacerdotibus buccinas iubilaei portantibus, & cum arca testamenti,
omnes tamen preparati incedebant, variisque armis, bene instructi;

ad